

SPECIFIEKE PROCEDURE

Dossier overlijden

Redactionele overheid	HRA-R/Soc
Goedkeurende overheid	HRA-R/Soc
Uitgevende overheid	HRA-R/Reg

Staat Edities / Revisies			
Editie	Revisie	Datum	Reden / Opmerking
001	000	01 Dec 07	Basisdocument - deel H van de SIS
	001	01 Feb 08	Erratum aan Bijl T - 2/3
	002	01 Feb 10	Volledige herziening
	003	01 Apr 10	Erratum aan Blz 4
	004	03 Apr 12	Erratum aan Bijl A
Periodieke herziening: 12 m			
Totaal aantal bladzijden: 05 Totaal aantal bijlagen: 01			

Doelgroep van de richtlijn						
Niv	MOS Nr	Kwalificatie	AND/OR	Org	Functie	Kennis
					Autoriteit van defensie	NEED
					Korpscommandant	NEED
					Eenheidscommandant	NEED
					ASE	NEED
					Militair	NEED
					Burger	NEED
Toepassingsgebied: Wanneer en waar van toepassing?						
Lijst trefwoorden: overlijden; testament; successierecht						
Deze richtlijn is van toepassing in periode van vrede						
Datum effectieve toepassing: Datum van publicatie						

INHOUDSTAFEL

1.	Algemeen.....	4
	a. Doel.....	4
	b. Boomstructuur.....	4

Bijlage A : Overlijden; wat nu?

1. Algemeen

a. Doel

- (1) Onderhavig document laat de militairen en het burgerpersoneel van Defensie toe een dossier voor te bereiden dat, in geval van overlijden, de langstlevende echtgeno(o)t(e) of de andere rechthebbenden in staat stelt de nodige maatregelen te treffen en de instellingen die zij moeten contacteren de gewenste informatie te verschaffen.
- (2) Dit document herneemt in bijlage A het dossier "Overlijden, wat nu ?" opgesteld door CDSCA in samenspraak met DG HR.
- (3) Wij raden iedereen aan zich een exemplaar van dit document te verschaffen, het nu reeds in te vullen (in potlood voor de variabele gegevens) en vooral het te blijven actualiseren. Indien u moeilijkheden heeft om alle gegevens in te vullen, kunt u het steeds met nieuwe bijlagen aanvullen.

b. Boomstructuur

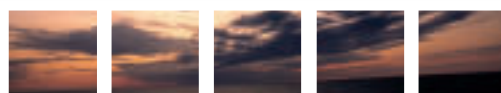
- (1) Onmiddellijk hoger gelegen richtlijn(en)
Nihil
- (2) Onmiddellijk lager gelegen richtlijn(en)
DGHR-GID-SOCMOR-001 : Specifieke documenten voor militairen in geval van overlijden

Bijlage A : Overlijden; wat nu?

Op de hierna volgende bladzijden vindt u de praktische leidraad voor de nabestaanden zoals opgesteld door CDSCA in samenspraak met DG HR.

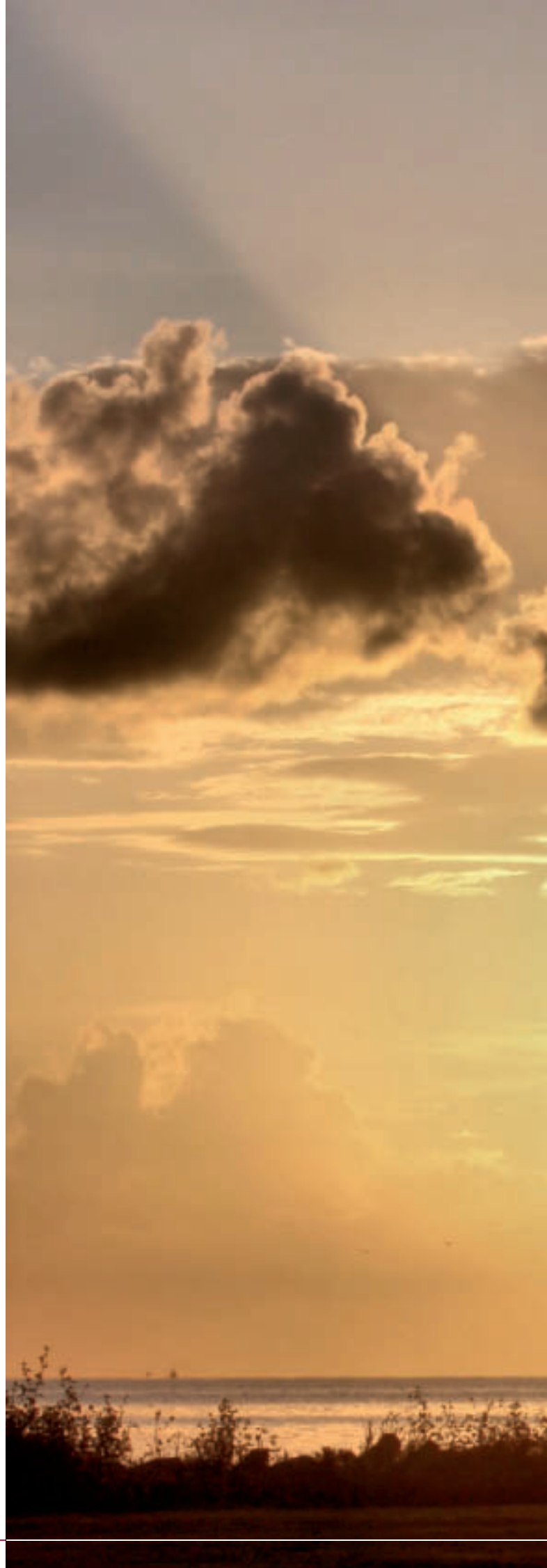
Een overlijden, wat nu ?

Praktische leidraad voor de nabestaanden

Een uitgave van de CDSCA – Sociale Dienst Defensie in samenwerking met DG HR

**Een overlijden,
wat nu ?**

Inhoudstafel

● Aangifte van het overlijden	5
● Mutualiteit	6
● Kinderbijslag voor wezen	6
● Overlevingspensioen	7
● Begrafenisvergoeding	10
● Rente, tegemoetkoming, vergoeding	11
● Vergoedingspensioen (enkel voor militairen)	11
● Overlijden tengevolge een arbeidsongeval of beroepsziekte (enkel voor burgerpersoneelsleden Defensie)	12
● Bijzondere vergoedingen	12
● Levensverzekering	13
● Voogdij over de minderjarige kinderen	13
● Testament	14
● Het openvallen van de nalatenschap	15
● Bijzondere situaties	18
● Fondsen	19
● Financiële instellingen	22
● Diversen	23
● Rouw	24
● Bijlagen	26
Nuttige adressen	28
Belangrijke adressen	31

*“Wanneer gij blijde zijt,
schouw dan diep in uw hart
en ge zult zien
dat enkel wat u smart gegeven heeft,
ook vreugde brengt.
Wanneer gij verdrietig zijt,
blik dan opnieuw in uw hart,
en ge zult zien dat ge weent
om wat u vreugde schonk”*

Khalil Gibran

Op bepaalde momenten in ons leven worden we geconfronteerd met een overlijden. Alsof het verwerken van het verdriet om het verlies van een familielid of partner nog niet genoeg is, zijn er vaak nog heel wat praktische zaken te regelen.

Deze brochure is een poging om een aantal zaken op een rijtje te zetten, zoals hoe moet het nu verder met het ziekenfonds, het pensioen, de levensverzekering, de kinderbijslag... Daarnaast vind je ook informatie rond het rouwproces.

De brochure bevat zowel algemene informatie als informatie specifiek voor het militaire, respectievelijk burgerpersoneel.

Regelmatig wordt verwezen naar de SIS (Sociale Instructies – Instructions Sociales). Dit document kan geraadpleegd worden op <http://dghr.mil.be> (login met nationaal nr en stamnummer voor de burgers en militairen in dienst) of in een verkorte versie op www.mil.be.

Mocht je nog met vragen zitten, aarzel dan niet onze diensten te contacteren.

Aangifte van het overlijden

DE AANGIFTE VAN HET OVERLIJDEN GEBEURT GEWOONLIJK DOOR DE BEGRAFENISONDERNEMER OF DOOR 2 MEERDERJARIGE GETUIGEN.

Tegenwoordig is het meestal de begrafenisondernemer die het overlijden aangeeft en zorgt voor de verdere administratieve formaliteiten.

Als je als familielid een overlijden aangeeft, dien je zo spoedig mogelijk naar de dienst burgerlijke stand van het gemeentehuis van de gemeente van overlijden te gaan.

Je neemt best de volgende documenten mee:

- het attest van overlijden door de geneesheer ingevuld;
- de identiteitskaart van de overledene;
- het trouwboekje van de overledene;
- het rijbewijs van de overledene;
- de identiteitskaart van de aangever;
- eventueel een aanvraag tot crematie.

Na aangifte kan je bij de dienst burgerlijke stand uittreksels uit de overlijdensakte bekomen.

Je hebt er gewoonlijk meerdere nodig, o.a. voor:

- het ziekenfonds;
- de vakbond;
- de financiële instelling, verzekeringen;
- de werkgever;
- enzovoort...

Ingeval het overlijden zich buiten de woonplaats heeft voorgedaan, zendt de gemeente van overlijden een overlijdensakte naar de gemeente van woonplaats, waar je dan achteraf het nodige aantal uittreksels kan bekomen.

De overlevende echtgenoot moet zijn identiteitskaart en trouwboekje laten aanpassen op het gemeentehuis.

Mutualiteit

**JE VERZEKERING GEZONDHEIDSZORGEN MOET
EVENTUEEL AANGEPAST WORDEN.**

De SIS-kaart van je partner moet ingediend worden bij de mutualiteit samen met een kopie van de overlijdensakte.

Zodra de Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS) je pensioen berekend heeft, informeert zij je mutualiteit via de Kruispuntbank ten einde je rechten op gezondheidszorgen te vrijwaren.

Indien je bruto-inkomsten een zeker plafond niet overschrijden, kan je genieten van een verhoogde tegemoetkoming in de gezondheidszorgen. Het bruto belastbare inkomen mag niet hoger liggen dan 15.672,71 EUR per jaar, te verhogen met 2.901,44 EUR per persoon ten laste (geïndexeerde bedragen op 1 mei 2011). Alle belastbare inkomsten komen in aanmerking.

In geval van overlijden van een loontrekkende of gepensioneerde in de privé-sector keert de mutualiteit eventueel ook een vergoeding uit aan de persoon die de begrafenis bekostigd heeft. Een uittreksel uit de overlijdensakte en een bewijs van betaling van de begrafenis kosten moeten ingediend worden. Het bedrag van de begrafenisvergoeding verschilt van mutualiteit tot mutualiteit en naargelang de aanvullende verzekering.

Kinderbijslag voor wezen

**HET RECHT OP WEZENBIJSLAG MOET STEEDS
ONDERZocht WORDEN UIT HOOFDE VAN DE OVERLEDENE.**

Voor een personeelslid van Defensie overleden in werkelijke of actieve dienst en voor wie Defensie de kinderbijslag betaalt, wordt de verhoogde wezenbijslag uitgekeerd door de RKW. BFA-R verwittigt de RKW van het overlijden en stuurt een bewijs van stopzetting van betaling (brevet van rechthebbende). De RKW neemt dan zelf contact met de weduw(e)(naar).

Er is recht op verhoogde kinderbijslag voor zover de langstlevende echtgenoot niet hertrouwd is of geen gezin vormt met een nieuwe partner.

Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers
Dienst speciale rechten
Trierstraat, 70
1040 BRUSSEL
www.rkw.be

Overlevingspensioen

VANAF 2007 IS HET MOGELIJK OM ONDER BEPAALDE VOORWAARDEN ZOWEL EEN OVERLEVINGSPENSIOEN ALS ANDERE SOCIALE UITKERINGEN TE GENIETEN.

Er zijn meerdere pensioenstelsels en de formaliteiten kunnen verschillen. Het is onmogelijk om hierover alle uitleg te geven. Daarom beperken we ons tot de voornaamste inlichtingen.

De overledene was nog in werkelijke of actieve dienst (militair en statutair burger)

Om het overlevingspensioen te bekomen, moet het huwelijk ten minste 1 jaar geduurd hebben.

De voorwaarde van één jaar moet niet vervuld zijn indien één van de volgende voorwaarden vervuld is:

- er op het ogenblik van het overlijden een kind ten laste van één van beide echtgenoten is of
- er uit het huwelijk een kind geboren is (zelfs postuum) of
- het overlijden het gevolg is van een na de datum van het huwelijk overkomen ongeval of beroepsziekte.

Indien het huwelijk minder dan 1 jaar geduurd heeft en geen van bovenstaande voorwaarden vervuld is, kan de langstlevende echtgenoot enkel recht hebben op een tijdelijk overlevingspensioen gedurende 1 jaar.

Zolang de langstlevende echtgenoot de leeftijd van 45 jaar niet heeft bereikt, wordt het overlevingspensioen beperkt tot die leeftijd tot het gewaarborgd minimumbedrag, tenzij de langstlevende echtgenoot, ofwel minstens 1 kind ten laste heeft, ofwel 66% invalide is.

De langstlevende echtgenoot mag slechts een beperkte beroepsactiviteit uitoefenen.

Opgelet:

Sinds 01/01/2007 mag je het overlevingspensioen cumuleren met uitkeringen wegens ziekte, invaliditeit of onvrijwillige werkloosheid, onder de voorwaarden dat je nog geen 65 bent en geen rustpensioen geniet.

De uitkering is evenwel beperkt tot een periode van twaalf al dan niet opeenvolgende maanden waarin het overlevingspensioen verlaagd wordt tot het niveau van de inkomensgarantie voor ouderen (IGO), dus tot 623,07 EUR (geïndexeerd bedrag op 1 mei 2011).

Het bedrag van het overlevingspensioen wordt berekend op basis van de loopbaan van de overledene.

De Sociale Dienst Defensie helpt de familie met het indienen van de aanvraag bij:

De Pensioendienst voor de Overheidssector

Victor Hortaplein 40 – bus 30,

1060 BRUSSEL

☎ 02/558.60.00

✉ info@pdos.fgov.be

www.pdos.be

De overledene was nog in actieve dienst (contractueel burger) of heeft een loopbaan als werknemer of zelfstandige gehad

Indien de overledene een contractueel personeelslid van Defensie was of een vroegere tewerkstelling als werknemer in de privé-sector of als zelfstandige heeft genoten, dient de aanvraag, bij voorkeur via de gemeente, te gebeuren bij de Rijksdienst voor Pensioenen.

Rijksdienst voor Pensioenen
Zuidertoren,
1060 BRUSSEL
☎ 02/529.30.02
✉ info@rvponp.fgov.be
www.rvponp.fgov.be

De overledene was al gepensioneerd

Militair en statutair burger

Neem contact op met de Pensioendienst voor de Overheidssector (Victor Hortaplein 40 – bus 30, 1060 BRUSSEL, ☎ 02/558.60.00, ✉ info@pdos.fgov.be, www.pdos.fgov.be) die in principe rechtstreeks verwittigd wordt door het Rijksregister.

Indien de overledene een rustpensioen genoot via een andere pensioenkas is het eveneens aangewezen deze administratie te contacteren. In principe stellen beide diensten zich met elkaar in verbinding.

Contractueel burger

Neem contact op met de Rijksdienst voor Pensioenen (Zuidertoren, 1060 BRUSSEL, ☎ 02/529.30.02 ✉ info@rvponp.fgov.be) die in principe rechtstreeks verwittigd wordt door het Rijksregister.

Wezenpensioen (militair en statutair burger)

In het stelsel van de overheidspensioenen (dus voor militairen en statutairen) hebben de wezen van vader en moeder (of gelijkgestelden) recht op een overlevingspensioen tot de leeftijd van 18 jaar of zolang zij gerechtigd zijn op kinderbijslag. Het wezenpensioen bedraagt 6/10, 8/10 of 10/10 van het overlevingspensioen al naargelang er 1, 2 of 3 kinderen zijn.

Opmerking: De wezen van het contractueel burgerpersoneel hebben geen recht op overlevingspensioen.

Voorschotten op pensioen

Indien je pensioenuitkeringen op zich laten wachten, kan de Sociale Dienst Defensie of OCMW je een voorschot toekennen. In dit geval betaalt de pensioendienst de voorschotten meestal rechtstreeks terug aan de Sociale Dienst Defensie/OCMW.

Toegelaten beroepsactiviteit mits voorafgaande verklaring

Je kan een rust- of overlevingspensioen cumuleren met een beperkte beroepsactiviteit.

Jaargrenzen inzake toegelaten beroepsinkomsten in EUR				
	Werknemer (1)		Zelfstandige (2)	
	Zonder kinderlast	Met kinderlast	Zonder kinderlast	Met kinderlast
De titularis is jonger dan 65 jaar en geniet enkel overlevingspensioen(en)	17.280,00	21.600,00	13.824,00	17.280,00
De titularis is jonger dan 65 jaar en geniet ook rustpensioen(en)	7.421,57	11.132,37	5.937,26	8.905,89
De titularis is ouder dan 65 jaar	21.436,50	26.075,00	17.149,19	20.859,97

(1): Bruto-beroepsinkomen: met inbegrip van alle elementen die deel uitmaken van de bezoldiging en dit voor elke inhouding inzake sociale zekerheid of belastingen.

(2): Netto-beroepsinkomen = bruto, verminderd met de beroepsuitgaven, lasten en eventuele verliezen volgens de wetgeving op de inkomstenbelasting.

(3): De jaargrenzen zijn niet gebonden aan de index.

Opgelet:

- Indien voor een kalenderjaar het toegelaten bedrag met 15% of meer wordt overschreden, wordt het pensioen voor het betrokken jaar volledig geschorst.
- Indien het met minder dan 15 % wordt overschreden, wordt het pensioenbedrag voor het betrokken jaar vermindert met het percentage van de overschrijding.

Uitbetaling

Militair en statutair burger

- Per circulaire cheque
- Via overschrijving op je bankrekening. De aanvraag moet gebeuren door bemiddeling van de bank die de aanvraag overmaakt aan:

Federale Overheidsdienst Financiën - Administratie van de Thesaurie
CDVU - Maandelijks Pensioenen - Kunstlaan 30, 1040 BRUSSEL,
☎ 02/572.57.11, ✉ cdvupensioenen.thesaurie@minfin.fed.be
www.cdvupensioenen.fgov.be

Contractueel burger

Via overschrijving op je bankrekening. De aanvraag moet gebeuren met een gewone brief of met het daartoe bestemde formulier en worden overgemaakt aan:

Rijksdienst voor Pensioenen
Zuidertoren, 1060 BRUSSEL,
☎ 02/529.30.02
✉ info@rvponp.fgov.be
www.rvponp.fgov.be

Begrafenisvergoeding

De overledene was nog in werkelijke dienst

De nabestaanden kunnen bij het overlijden van een personeelslid van Defensie in werkelijke dienst een begrafenisvergoeding krijgen waarvan het bedrag gelijk is aan de laatste bruto maandwedge van de overledene, doch beperkt tot 3.128,83 EUR (vanaf 1 januari 2011).

De begrafenisvergoeding wordt betaald aan:

- de echtgenoot (niet uit de echt gescheiden noch van tafel en bed gescheiden) of bij ontstentenis;
- de erfgenamen in rechte lijn (vader, moeder, kinderen of kleinkinderen) of bij ontstentenis;
- elke derde persoon (broer, zus, neef, nicht, de uit de echt of van tafel en bed gescheiden echtgenoot, een instelling,...) die bewijst dat hij de begrafenis kosten heeft gedragen. In dit laatste geval is de vergoeding beperkt tot de reële kosten, zonder het bedrag van de geplafonneerde bruto maandwedge te overschrijden.

De aanvraag moet gebeuren via de Sociale Dienst Defensie door overmaken van het document Model I (aanvraag tot vergoeding wegens begrafenis kosten) aan de bevoegde militaire instanties.

De overledene was al gepensioneerd (militair of statutair)

Indien de overledene een rustpensioen ten **laste van de Staatskas** genoot (uitbetaald door de CDVU), kunnen de nabestaanden een begrafenisvergoeding krijgen die gelijk is aan het laatste bruto maandbedrag van het rustpensioen, doch beperkt tot 2.346,62 EUR (vanaf 1 januari 2011). De begrafenisvergoeding wordt betaald aan:

- de echtgenoot (niet uit de echt gescheiden noch van tafel en bed gescheiden) of bij ontstentenis,
- de erfgenamen in rechte lijn (vader, moeder, kinderen of kleinkinderen) of bij ontstentenis,
- elke derde persoon (broer, zus, neef, nicht, de uit de echt of van tafel en bed gescheiden echtgenoot, een instelling,...) die bewijst dat hij de begrafenis kosten heeft gedragen.
In dit laatste geval is de vergoeding gelijk aan de werkelijke kosten, zonder dat zij echter het geplafonneerd bruto maandbedrag van het rustpensioen mag overschrijden.

Opgelet:

- Indien je de langstlevende echtgenoot bent, wordt de begrafenisvergoeding van ambtswege toegekend. Je hoeft dus geen aanvraag voor de begrafenisvergoeding in te dienen.
- In alle andere gevallen moet men wel een aanvraag indienen, gericht aan:

Pensioendienst voor de Overheidssector
Ontvangst briefwisseling
Victor Hortaplein 40 – bus 30, 1060 BRUSSEL
© 02/558.60.00
✉ info@pdos.fgov.be
www.pdos.be

Het is bovendien mogelijk dat de mutualiteit ook in een vergoeding voorziet (p.6, "Mutualiteit").

Rente, tegemoetkoming, vergoeding

ALS DE OVERLEDENE EEN OF ANDERE RENTE, TEGEMOETKOMING OF VERGOEDING GENOOT KUNNEN DE NABESTAANDEN EVENTUEEL HUN RECHTEN LATEN GELDEN.

De overledene genoot bijvoorbeeld:

- een ouderdomsrente;
- een krijgsgeschiedenisrente van de Nationale Kas voor Oorlogspensioenen;
- een tussenkomst van het Instituut voor Veteranen - Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers;
- een vervangingsinkomen of een tegemoetkoming als mindervalide;
- een vergoedingspensioen.

Deze diensten worden best op de hoogte gebracht van het overlijden door het toezenden van een uittreksel uit de overlijdensakte.

De nabestaanden kunnen eventueel ook rechten laten gelden op:

- een luchtvaartongevallenpremie;
- een tussenkomst van de Staat aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden;
- een vergoedingspensioen;
- een vergoeding voorzien in het collectieve contract overlijden ten voordele van de personeelsleden van Defensie die deelnemen aan operationele en humanitaire zendingen;
- een aanslagvergoeding.

Vergoedingspensioen (enkel voor militairen)

Het vergoedingspensioen is een forfaitaire vergoeding voor een schade (overlijden, invaliditeit, beroepsziekte, ...) die werd geleden in dienst en door het feit van de dienst.

Dit pensioen wordt toegekend aan de militair zelf (bij invaliditeit) of aan de langstlevende echtgenoot, de wezen, of zelfs aan de ascendenten (ouders, ...), wanneer de militair ter gelegenheid van of ten gevolge van het schadelijk feit overlijdt, zelfs wanneer het overlijden als gevolg hiervan zich jaren later voordoet.

Het vergoedingspensioen mag in bepaalde gevallen gecumuleerd worden met andere pensioenen en inkomsten.

De betaling ervan wordt stopgezet wanneer de langstlevende echtgenoot hertrouwt, wanneer de jongste wees 21 jaar geworden is of bij het overlijden van de rechthebbende.

De aanvraag tot het bekomen van een vergoedingspensioen dient te worden overgemaakt door de militair of door zijn rechthebbenden aan:

Pensioendienst voor de Overheidssector

Victor Hortaplein 40 – bus 30, 1060 BRUSSEL, © 02/558.60.00, ✉ info@pdos.fgov.be, www.pdos.be

Overlijden tengevolge een arbeidsongeval of beroepsziekte (enkel voor burgerpersoneelsleden Defensie)

Bij een overlijden van een burgerpersoneelslid van Defensie ingevolge een arbeidsongeval (of beroepsziekte) hebben de rechthebbenden recht op een rente uitgekeerd door de PDOS:

- langstlevende echtgenoot of wettelijk samenwonende partner (30% van de activiteitswedde)
- wees (15% van de activiteitswedde, met een maximum totaal van 45%), voor de volledige wees is dit echter 20 % van de activiteitswedde met een maximum totaal van 60 %
- of rechthebbende in een andere hoedanigheid.

Bovendien kunnen de rechthebbenden de terugbetaling bekomen van de begrafeniskosten en de onkosten voor het overbrengen van het stoffelijk overschot naar de plaats van teraardebestelling.

Bij overlijden na het verlopen van de herzieningstermijn van drie jaar, wordt een jaarlijkse overlijdensbijslag toegekend aan de rechthebbenden.

De aanvraag hiertoe dient zo vlug mogelijk te worden ingediend bij:

Algemene Directie Juridische Steun en Bemiddeling, Divisie Geschillen (JMLITIG) Sectie Ongevallen,
Kwartier Koningin Elisabeth, Eversestraat, 1 – 1140 BRUSSEL

Bijzondere vergoedingen

Naast het vergoedingspensioen bestaan ook nog bijzondere vergoedingen:

Bijzondere vergoeding in geval van luchtvaartongeval in vreedstijd

In geval van overlijden als gevolg van een luchtvaartongeval aan boord van een militair vliegtuig of tijdens een parachutesprong kan deze vergoeding worden aangevraagd door de langstlevende echtgenoot, de partner die met het slachtoffer wettelijk samenwoonde of de kinderen van het slachtoffer, per aangetekend schrijven:

Aan de Heer (of Mevrouw) Minister van Landsverdediging - Lambermontstraat 8, 1000 BRUSSEL

De betaling van deze vergoeding sluit, ten belope van dit bedrag, de toekenning uit van een schadevergoeding voor hetzelfde schadelijke feit ten laste van de Staat. Deze laatste kan zich in de plaats stellen, ten belope van dit bedrag, van de rechthebbenden ten opzichte van de derden die verantwoordelijk zijn voor het schadelijk feit.

Deze vergoeding kan niet worden gecumuleerd met de aanslagvergoeding.

Aanslagvergoeding

In geval van overlijden als gevolg van opzettelijke gewelddaden of de ontploffing van oorlogs- en ontploffingstuigen (mijnen) of wanneer de schade het gevolg is van de redding van personen van wie het leven in gevaar was, kan deze vergoeding worden aangevraagd door de langstlevende echtgenoot of partner die met het slachtoffer wettelijk samenwoonde of de kinderen van het slachtoffer, per aangetekend schrijven:

Aan de Heer (of Mevrouw) Minister van Landsverdediging - Lambermontstraat 8, 1000 BRUSSEL

De betaling van deze vergoeding sluit, ten belope van dit bedrag, de toekenning uit van een schadevergoeding voor hetzelfde schadelijke feit ten laste van de Staat. Deze laatste kan zich in de plaats stellen, ten belope van dit bedrag, van de rechthebbenden ten opzichte van de derden die verantwoordelijk zijn voor het schadelijk feit.

Deze vergoeding kan niet worden gecumuleerd met de bijzondere vergoeding in geval van luchtvaartongeval in vreedstijd.

Levensverzekering

**JE WAARSCHUWT DE LENINGS- EN/OF LEVENSVERZEKERINGS-
MAATSCHAPPIJ MET EEN UITTREKSEL UIT DE OVERLIJDENSAKTE
OF EEN DOKTERSATTEST WAAROP DE OORZAAK VAN HET
OVERLIJDEN VERMELD STAAT.**

De schuldsaldoverzekering dekt de nog bestaande schuld op het ogenblik van het overlijden en dit volgens de modaliteiten bepaald in het contract. (Voorbeeld: hypotheek).

De gewone levensverzekering waarborgt een voorafbepaalde bepaalde som geld bij een vroegtijdig overlijden. Deze som kan een kapitaal zijn of een rente.

De gemengde verzekering koppelt de voordelen van een gewone levensverzekering aan die van een verzekering bij leven. De nabestaanden worden beschermd via de overlijdensverzekering terwijl men zelf voor een "appeltje voor de dorst" zorgt door een verzekering bij leven. Bij de verzekering bij leven ontvangt de begunstigde immers een vooraf bepaalde som als hij op de einddatum van het contract in leven is.

Voogdij over de minderjarige kinderen

**DE SYSTEMATISCHE TUSSENKOMST VAN DE VREDERECHTER
IS NIET MEER NOODZAKELIJK**

Wanneer één van de ouders overlijdt of wanneer de afstamming maar ten aanzien van één ouder is vastgesteld, oefent de overlevende of enige ouder voortaan alleen het ouderlijke gezag uit.

Wanneer beide ouders zijn overleden, wettelijk onbekend zijn of in voortdurende onmogelijkheid zijn om het ouderlijke gezag uit te oefenen, valt een minderjarige onder de voogdij van de vrederechter.

De aanwijzing van een voogd tijdens het leven is mogelijk bij testament, bij verklaring voor de vrederechter en bij verklaring voor de notaris.

Testament

EEN TESTAMENT IS EEN AKTE WAARBIJ DE ERFLATER (OVERLEDENE) OVER HET GEHEEL OF EEN GEDEELTE VAN ZIJN GOEDEREN BESCHIKT.

Soorten testament

Er zijn 3 vormen van testament:

- het eigenhandig testament (met de hand geschreven, gedagtekend en ondertekend);
- het authentiek testament (bij openbare akte via de notaris);
- het testament in internationale vorm.
Opmerking: te gebruiken indien erflater, erfgenamen of bepaalde goederen het nationale kader overstijgen en via de notaris.

Waar een testament opzoeken?

- Centraal Register der Testamenten (CRT) - Koninklijke Federatie van Belgische Notarissen - Bergstraat 30 – 34 - 1000 BRUSSEL – ☎ 02/505.08.11
- FOD Financiën – Patrimoniumdiensten
- Notarissen – www.notaris.be

Het Registratiekantoor en het Centraal Register kunnen enkel meedelen of er al dan niet een geregistreerd testament bestaat. Om de inhoud te kennen moet men zich wenden tot de notaris die het testament in bewaring heeft.

Wat met een niet-geregistreerd testament?

In dit geval wordt het eigenhandig testament voorgelegd aan de notaris. Deze laatste bekommert zich om de homologatie bij de Rechtbank van Eerste Aanleg.

Het openvallen van de nalatenschap

DE LANGSTLEVENDE ECHTGENOOT IS EEN VOLWAARDIG ERFGENAAM EN KAN NIET MEER ONTERFD WORDEN, TENZIJ IN ZEER UITZONDERLIJKE SITUATIES.

Enkele begrippen

- Vruchtgebruik:** het recht om van een goed, waarvan men geen eigenaar is, het genot te hebben en er de opbrengsten van op te strijken.
- Naakte eigendom:** eigendomsrecht van een zaak, maar zonder het vruchtgebruik ervan.
- Volle eigendom:** dit is de naakte eigendom en het vruchtgebruik samen.

Voorbeeld

Een woonhuis: Naakte eigendom: het gebouw en de grond waarop het staat.

Vruchtgebruik: het recht om het huis te bewonen en het eventueel te verhuren en de huur te innen, maar de verplichting om het te onderhouden.

Volle eigendom: de naakte eigendom en het vruchtgebruik samen. Men kan het huis dus bewonen en verhuren, maar men mag het ook verkopen.

Nalatenschap

De baten en lasten, goederen en schulden van de erflater vormen diens nalatenschap.

Hoe die nalatenschap is samengesteld hangt af van het persoonlijk statuut van de erflater:

- gehuwd, ongehuwd;
- feitelijk of wettelijk samenwonend;
- gehuwd onder het wettelijk huwelijksstelsel of onder een ander huwelijksstelsel;
- etc...

In een nalatenschap kunnen "eigen" goederen voorkomen en "gemeenschappelijke" goederen. Ook deze onderverdeling hangt af van het huwelijksstelsel of van het persoonlijk statuut.

Eenieder kan een nalatenschap:

- ofwel **aanvaarden** = aanvaarden van baten en lasten.
- ofwel **verwerpen** = niets aanvaarden, noch de baten, noch de schulden.
- ofwel **aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving**. Hiervoor dien je te gaan naar de griffie van de Rechtbank van Eerste Aanleg van de woonplaats van de overledene. Verwerpen is onmogelijk wanneer je al daden van beschikking stelde i.v.m. de goederen van de erflater.

Opmerking: Wanneer minderjarige kinderen erven dient dit steeds te gebeuren onder voorrecht van boedelbeschrijving.

Zonder tussenkomst van de overledene tijdens zijn leven, dus wanneer de overledene tijdens zijn leven niet heeft bepaald wat er met zijn vermogen moet gebeuren na zijn dood, is de wettelijke erfopvolging van kracht.

De vrijheid om te beschikken over zijn eigen nalatenschap is beperkt wanneer er reservataire erfgenamen zijn, zoals de afstammelingen (kinderen, kleinkinderen), de ascendenten (ouders, grootouders) en de langstlevende echtgenoot. In dit geval is het beschikbaar gedeelte beperkt door de onaantastelijke reserve, die in de wet bepaald wordt voor elke categorie.

De echtgenoten kunnen ervoor zorgen dat bij overlijden de langstlevende de volle eigendom zal hebben van de gemeenschappelijke goederen van de echtgenoten, zelfs indien er kinderen zijn, doch wel onder strikte voorwaarden:

- zij moeten gehuwd zijn met gemeenschap van goederen.
- zij mogen geen kinderen hebben uit een vorige relatie.
- hiervoor is echter een notariële akte vereist.

De langstlevende echtgenote heeft een reserve van 1/2 van de nalatenschap in vruchtgebruik, met als minimum het vruchtgebruik op de gezinswoning samen met de meubelen en huisraad, indien de gezinswoning volledig tot de nalatenschap behoort of in onverdeeldheid was tussen beide echtgenoten.

Aangifte van de nalatenschap

De aangifte van de nalatenschap dient te gebeuren **binnen de 5 maanden** na het overlijden van je familielid bij het Registratiekantoor van de woonplaats van de overledene. Indien het overlijden zich voordoet in een ander land van Europa bedraagt de termijn van indiening 6 maanden. Indien het overlijden zich voordoet buiten Europa bedraagt de termijn 7 maanden.

De erfgenamen mogen de aangifte van nalatenschap zelf opstellen. Een aangifteformulier kan je bekomen bij het Registratiekantoor. Je kan je eveneens wenden tot een notaris of tot een bevoegd persoon voor het vervullen van deze formaliteit. De keuze is volledig vrij.

Als je een beroep doet op een notaris dan moet je er rekening mee houden dat de erelonen volgens een degressief tarief berekend worden op de opeenvolgende schijven van het geheel van de erfenis en dat er altijd een minimumereloon verschuldigd is.

Bovendien worden de erelonen opgetrokken als het niet gaat om erfgenamen in rechte lijn, echtgenoten of wettelijk samenwonenden.

De bescherming van de gezinswoning

De wet op het erfrecht (wet van 14/05/81) beschermt de langstlevende echtgenoot ten aanzien van de gezinswoning. De gezinswoning is het onroerend goed dat beide echtgenoten tot voornaamste woning diende op het ogenblik van het overlijden. De langstlevende echtgenoot mag in het huis blijven wonen en blijft in het bezit van alles wat aan de woning verbonden is (inboedel, tuin,...). De andere erfgenamen kunnen de langstlevende echtgenoot niet uit de woning zetten. Meestal is de gezinswoning gemeenschappelijk bezit en is de langstlevende echtgenoot reeds voor de helft eigenaar. De andere helft krijgt hij onbeperkt in vruchtgebruik.

In dezelfde zin bepaalt de wet van 28/03/2007 dat ook de langstlevende **wettelijk** samenwonende partner het vruchtgebruik erft van de gemeenschappelijke verblijfplaats en de daarin aanwezige inboedel (of het recht op het huurcontract als de partners die woning huren).

Successierechten

Deze zijn verschillend naargelang:

- de familiebanden van de overledene met de rechthebbenden;
- het gewest waar de erflater zijn laatste woonplaats had. (Vlaanderen heeft andere successierechten dan Brussel of Wallonië);
- de omvang van de nalatenschap.

Tenzij in uitzonderlijke gevallen, die door de wet voorzien zijn, moeten de successierechten gestort worden aan het kantoor van de registratie binnen de volgende termijnen:

- 7 maanden na het overlijden indien de erflater overleed in België;
- 8 maanden na het overlijden indien de erflater overleed in een ander Europees land;
- 9 maanden na het overlijden indien de erflater overleed buiten Europa.

Bij laattijdige betaling van de successierechten kunnen boetes en intresten aangerekend worden.

Binnen de drie gewesten gelden andere tarieven voor successierechten én tevens andere definities van samenwonenden:

- in het Vlaams Gewest is samenwonende diegene die een verklaring van wettelijke samenwoning heeft afgelegd, of diegene die minstens één jaar samenwoont en een gemeenschappelijk huishouden voert (o.a. broers, zussen, ooms, tantes, neven en nichten); voor de vrijstelling van successierechten op de gezinswoning moet men daarentegen gedurende drie jaar hebben samengewoond!
- in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is samenwonende diegene die een verklaring van wettelijke samenwoning heeft afgelegd;
- in het Waals Gewest is samenwonende diegene die minstens één jaar eerder een verklaring van wettelijke samenwoning heeft afgelegd (hier komen broers, zussen, ooms, tantes, neven, nichten niet in aanmerking).

Opgelet:

- Als feitelijk en wettelijk samenwonende partner (vriend, vriendin, broer, zus...) erf je niet automatisch. Om erfgerechtigde te worden moet er een testament zijn uitgaande van de erflater.
- De successierechten worden verminderd als de erfgenaam minstens 3 in leven zijnde kinderen heeft van minder dan 21 jaar op de dag van het overlijden.

Voor meer informatie rond nalatenschap en successierechten kan je terecht op de website van de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat (www.notaris.be).

Bijzondere situaties

Overlijden door een ongeval, verdacht of gewelddadig overlijden

Bij overlijden door een ongeval of in het geval van een verdacht of gewelddadig overlijden, zoals moord of zelfdoding, wordt de Politiedienst verwittigd. Die brengen op hun beurt het parket op de hoogte. Het parket van de Procureur des Konings stelt een onderzoek in naar de doodsoorzaak en dient de toelating tot begraven te geven. De Politiedienst werkt eveneens samen met de plaatselijke Dienst Slachtofferhulp.

Overlijden tijdens een buitenlandse zending

De militaire autoriteiten zorgen voor de repatriëring van het stoffelijk overschot naar het Militair Hospitaal te Neder-Over-Heembeek. Vanaf het Militair Hospitaal staat de door de familie gekozen begrafenisonderneming in voor de verdere overbrenging van het stoffelijk overschot naar de begraafplaats.

Overlijden in het buitenland niet tijdens de dienst (bv. een vakantie, een reis,...)

De plaatselijke autoriteit van het land waar de persoon overleden is, neemt kennis van het overlijden en waarschuwt meestal de ambassade of het Belgisch Consulaat, die de familie in België op de hoogte brengt. De familie staat in voor de begrafenis en neemt de beslissingen voor het begraven ter plaatse of in België.

Bij overlijden van een familielid in het buitenland, kan je de overlijdensakte via de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken aanvragen. Indien de vreemde autoriteiten kosten aanrekenen voor de akte, dien je eerst een provisie te storten op rekening van de FOD Buitenlandse Zaken.

Indien het laatste domicilie van de overledene in België gekend is, wordt de akte, ongeacht of ze werd aangevraagd door de familie of niet, doorgestuurd naar deze gemeente. Zelfs indien de overledene niet meer gedomicilieerd was in België, kan de Belgische ambtenaar de akte toch overschrijven in zijn registers van de burgerlijke stand.

Voor bijkomende inlichtingen kan je terecht bij:

FOD Buitenlandse Zaken – Burgerlijke Stand

Karmelietenstraat 15

1000 BRUSSEL

© Tel. 02/516.81.11

www.diplomatie.be

Fondsen

Provinciale steunfondsen

Verschillende provinciebesturen verlenen een financiële tegemoetkoming bij overlijden tengevolge een arbeidsongeval of een ongeval op weg van en naar het werk.

Limburg Helpt vzw

Universiteitslaan 1
3500 HASSELT
☎ 011/23.70.15
✉ kabgouv@limburg.be

De vereniging Limburg Helpt verleent een éénmalige financiële steun aan de gezinnen van de Limburgse slachtoffers van individuele of collectieve arbeidsongevallen en bij grote rampen. Het slachtoffer dient in Limburg gevestigd te zijn ofwel buiten Limburg gevestigd, maar werkzaam in Limburg, enkel mits wederkerigheid verzekerd is. Hiermee wordt bedoeld dat door een soortgelijke vereniging van de andere provincie ten aanzien van de Limburgse werknemers een gelijkaardige gunst verleend wordt.

De aanvraag wordt gericht aan de voorzitter van de vzw Limburg Helpt, in casu de gouverneur van de provincie Limburg.

Fonds Cornez (Henegouwen)

Province du Hainaut
Delta Hainaut
Inspection Comptable
Avenue du Général De Gaulle 102
7000 MONS
☎ 065/38.23.48
✉ bruno.lienard@hainaut.be of laurence.vandenbergh@hainaut.be
<http://www.hainaut.be>

Deze vereniging verleent steun aan de nabestaanden van slachtoffers van dodelijke arbeidsongevallen. Het ongeval moet gebeurd zijn op het grondgebied van de provincie Henegouwen, hetzij op de plaats van tewerkstelling, hetzij op de weg van en naar het werk.

Fonds d'Entraide de la Province de Liège

Maison du Social de la Province de Liège
Boulevard d'Avroy, 28-30
4000 LIEGE
☎ 04/237.27.49
✉ andree.bequin@prov-liege.be

Dit fonds verleent een tegemoetkoming aan de families van slachtoffers van dodelijke arbeidsongevallen of ongevallen op de weg van en naar het werk. Jaarlijks bevaart deze dienst diverse ondernemingen zoals NMBS, BELGACOM, het Fonds voor Arbeidsongevallen, Defensie en de CDSCA teneinde de namen te kennen van de werknemers die eventueel het recht openen op een tussenkomst. Er is enkel een tussenkomst indien er kinderen zijn die wezenbijslag genieten.

Fonds Provincial d'aide aux familles des victimes d'accidents mortels du travail (Luxemburg)

Département des Affaires Sociales et Hospitalières

1, Square Albert 1er

6700 ARLON

☎ 063/21.27.51

✉ das@province.luxembourg.be

Dit provinciale steunfonds verleent een financiële steun aan de families (weduwen en wezen) van slachtoffers van dodelijke arbeidsongevallen, overkomen zowel binnen als buiten de provinciegrenzen. De slachtoffers van een dodelijk arbeidsongeval dienen wel in de provincie Luxemburg te zijn gevestigd.

Andere steunfondsen

Koninklijk Gesticht Mesen (KGM)

Koninklijk Gesticht Mesen

Louizalaan, 363 bus 3

1050 BRUSSEL

☎ 02/646.60.53

✉ info.nederlands@kgm-irm.be

www.kgm-irm.be

Het KGM verleent steun aan de families, weduwen en wezen van niet begoede militairen die in dienst stierven, invalide of ziek werden of onbekwaam zijn om op normale wijze te voorzien in het onderhoud en de opvoeding van hun kinderen.

Het burgerpersoneel van Defensie is geen rechthebbende van het KGM.

Fonavibel

Nationaal Hulpfonds voor Slachtoffers van het Belgisch Vliegwezen (v.z.w.)

Kwartier Majoor Housiau

Martelarenstraat, 181

1800 PEUTIE

☎ 02/755.64.52 Fax : 02/755.64.54

✉ fonavibel@mil.be

www.fonavibel.be

Bij overlijden van een personeelslid van het Belgisch Militair Vliegwezen in actieve dienst (Luchtmacht, eenheden van COMOPSAIR of varend personeel van Defensie), verleent Fonavibel verschillende financiële tegemoetkomingen aan:

- de kinderen die, op het ogenblik van overlijden, deel uitmaakten van het gezin van de overledene;
- de partner verblijvend op hetzelfde adres als de overledene, enkel indien de militair lid was van FONAVIBEL;
- de ouders van de overleden militair die ongehuwd is en bij zijn ouders inwoonde.

Deze tussenkomsten zijn:

Onmiddellijke hulp:

Een bedrag van 500 EUR per kind en 1250 EUR voor de partner wordt toegekend als onmiddellijke hulp.

Studietoelage:

De studietoelage wordt berekend naargelang het gezinsinkomen en het studieniveau (lager, middelbaar of hoger onderwijs) en varieert van 250 EUR tot 1.500 EUR per kind per schooljaar.

Hospitalisatieverzekering:

FONAVIBEL verleent een tussenkomst in de premie van de hospitalisatieverzekering van 200 EUR per partner en 25 EUR per kind.

Andere tussenkomsten:

FONAVIBEL komt tussen in de kosten van bijlessen en vakantiestages voor de kinderen en geeft eveneens geschenken ter gelegenheid van Sinterklaas en de overgang naar het middelbaar onderwijs. Bovendien kunnen rechthebbenden die in nood verkeren steeds een aanvraag indienen voor het verkrijgen van occasionele steun.

Het burgerpersoneel van Defensie is geen rechthebbende van FONAVIBEL.

Vereniging voor Hulpbetoon in de Marine

Vereniging voor Hulpbetoon in de Marine

Postbus 44

8380 ZEEBRUGGE

☎ 050/37.77.07

✉ hulpbetoon.marine@mil.be

Dit fonds verleent een tussenkomst bij overlijden van een personeelslid van de Marine in actieve dienst. Voor niet-actieve personeelsleden is dit enkel mogelijk voor de leden.

Bij het overlijden van een personeelslid in actieve dienst, kan ook tussengekomen worden in de studiekosten en de vakantie van de kinderen.

Het burgerpersoneel van Defensie is eveneens rechthebbende van de Vereniging voor Hulpbetoon in de Marine op voorwaarde dat men betalend lid is.

Fond Luitenant-generaal ROMAN

VZW Luitenant-generaal Roman

Comopsland IPR

Kwartier Koningin Elisabeth

Eversestraat 1, Blok 10

1140 EVERE

Tel: 02/701.67.92

www.mil.be => Landcomponent => Sociale Werken vzw Lt-Gen Roman

Dit fonds levert hulp aan de kinderen van militairen van de landcomponent overleden tijdens een bevolen opdracht. Tot de leeftijd van 18 jaar krijgen deze wezen jaarlijks ongeveer 1000 EUR (opening van een spaarboekje, tussenkomst in de schoolkosten, vakantieverblijf).

Financiële instellingen

WAARSCHUW JE FINANCIËLE INSTELLING ZO SPOEDIG MOGELIJK

Eens het overlijden gekend is, worden alle gelden op naam van de overledene, alsook de rekeningen op naam van beide echtgenoten en wettelijk samenwonenden geblokkeerd. De kluisen worden verzegeld en de toegang ontzegd zodra de bank op de hoogte is van het overlijden. De banken zijn verplicht op de dag van het overlijden een lijst op te stellen van het vermogen van de overledene. Zij moeten die lijst doorsturen naar het bevoegde Registratiekantoor.

Sinds 31 augustus 2009 kan de langstlevende partner (gehuwd of wettelijk samenwonend) echter de helft van het totale bedrag op de geblokkeerde rekeningen afhalen, zij het met een maximum van 5.000 EUR. Als je meer afhaalt, zal dit leiden tot sancties. Zo zal de langstlevende partner die meer afhaalt dan de helft van het totale bedrag of meer dan 5.000 EUR, voor het teveel afgehaalde zijn aandeel in de nalatenschap verliezen. Bovendien verliest de langstlevende partner ook de bevoegdheid om de nalatenschap te verwerpen of te aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving. M.a.w. wanneer men teveel afhaalt, aanvaardt men onherroepelijk de nalatenschap.

Om terug toegang te krijgen tot de kluis en de rekeningen, heb je een attest of akte van erfopvolging nodig. Dit document is bedoeld om de financiële instellingen in te lichten over de mogelijke erfgenamen van de overledene. Op die manier weten de financiële instellingen precies wie wat erft en voor welk deel, en kunnen ze de tegoeden van de nalatenschap bijgevolg vrijgeven.

Indien de overledene geen testament heeft opgesteld, niet gehuwd was met een huwelijkscontract en er geen handelingsonbekwame erfgenamen zijn (bijv. minderjarige kinderen), kan een **attest van erfopvolging** volledig kosteloos worden aangevraagd bij en afgeleverd worden door het bevoegde Registratiekantoor, voor sommen tot maximum 50.000 EUR. De **akte van erfopvolging** dient echter verplicht te worden opgemaakt door een notaris (niet gratis) wanneer de overledene een testament heeft opgesteld, gehuwd was met een huwelijkscontract en er handelingsonbekwame erfgenamen zijn.

Bij de aanvraag dien je volgende documenten te voegen:

- het trouwboekje;
- een uittreksel uit de overlijdensakte.

Bijkomende informatie vind je ook terug op www.fiscus.fgov.be

Diversen

Kennisgeving aan diverse instellingen

Indien het abonnement van o.m. telefoon, energie, water op naam van de overledene stond, breng dan die instellingen op de hoogte van het overlijden zodat voortaan de rekeningen op naam van de nabestaande worden opgesteld. Ook is het goed de Post op de hoogte te brengen.

Auto

Als je partner titularis was van de nummerplaat, kan je deze behouden, maar moet je ze wel op je naam inschrijven. Verwittig dan de verzekeringsmaatschappij en de dienst van het wegverkeer.

Wens je de auto niet te behouden, dan dien je zo vlug mogelijk en uiterlijk binnen de vier maanden, de nummerplaat aangetekend over te maken aan de:

FOD Mobiliteit en Vervoer
Dienst van het wegverkeer-DIV
Vooruitgangstraat 56
1210 BRUSSEL
☎ 02/277.30.50

Je kan de nummerplaat ook afgeven in de provinciale DIV antenne.

Verwittig eveneens je verzekeringsmaatschappij om het saldo te recupereren voor de periode die nog door de verzekering gedekt is, maar die vervalt omwille van de stopzetting.

Huren

Het huurcontract kan niet beëindigd worden omwille van het overlijden van de huurder of verhuurder. Bij een overlijden blijft de langstlevende partner de rechtmatige huurder, tenzij anders bepaald in het contract. Als de huurder overlijdt, worden zijn rechten en plichten overgedragen op zijn erfgenamen.

De huurovereenkomst betreffende de woning die bestemd is tot hoofdverblijfplaats van een gehuwd paar wordt altijd verondersteld gesloten te zijn geweest door beide echtgenoten, zelfs indien het contract slechts gesloten werd door één van de echtgenoten, en zelfs als het gesloten werd voor het huwelijk. De huurovereenkomst is dus altijd "het eigendom" van beide echtgenoten. Dit geldt eveneens voor wettelijk samenwonenden, niet voor feitelijk samenwonenden.

Indien je een sociale woning huurt, dien je ook aangifte te doen bij je huisvestingsmaatschappij. Het overlijden heeft immers gevolgen voor je inkomsten die op hun beurt betrekking hebben op de huurprijs.

Belastingen

Het jaar waarin je weduw(e)(naar) bent geworden, moet je kiezen om als alleenstaande of samen met je overleden partner te worden belast. De fiscus neemt niet automatisch de oplossing die voor je het best is. Je moet dus zelf een keuze maken. En als alleenstaande ouder geniet je automatisch van een speciale belastingvermindering.

Studietoelagen

De Dienst voor Studietoelagen houdt rekening met het gezinsinkomen van twee jaar terug. In geval van overlijden moet je dit meedelen aan de betrokken dienst en vragen dat zij rekening houden met het vermoedelijk inkomen van het jaar waarvoor de toelage aangevraagd wordt.

www.studietoelagen.be

Rouw

Afscheid nemen...

Afscheid nemen van wie wij liefhebben is een ingrijpende gebeurtenis. Het verandert totaal ons bestaan. Niets is nog wat was. Het is alsof de grond onder onze voeten verdwijnt.

Al beleeft iedereen afscheid en verlies op zijn eigen manier, toch zijn bepaalde reacties herkenbaar en algemeen.

Leven met verdriet is leven in twee werelden. In de ene wereld worstelen wij met het besef dat de geliefde onherroepelijk uit ons leven is verdwenen. In de andere wereld beseffen wij dat wij verder moeten, zonder onze geliefde.

Rouw is een proces van aanpassing aan het verlies. Het begint met 'shock' en 'ongeloof' om dan de pijn te voelen van het definitieve afscheid. Ook moet de rouwende proberen alle veranderingen in zijn leven in te passen.

Rouwen betekent tijd en ruimte maken om te voelen wat er te voelen is: de pijn om het verlies, het verstoorde evenwicht, de eenzaamheid, het gemis.

De laatste fase wordt voelbaar als de nabestaande ervaart dat de rouwreacties niet meer zo belemmerend werken in het dagelijks leven. Geleidelijk aan heeft het verlies een leefbare plaats gekregen.

Mensen die ons graag zien, ook als we verdriet hebben en kwetsbaar zijn, zijn een onmisbare steun in deze moeilijke periode. Zij reiken ons een hand. Bij hen kunnen wij terecht met ons verdriet. En éénmaal onze emoties geuit, kunnen wij herademen.

Het is ook geen schande toe te geven dat het verdriet te zwaar is om alleen te dragen. Soms is het nodig om hulp te zoeken.

Je kan dan terecht bij een maatschappelijk assistent van de sociale dienst voor professionele hulp.

Je vindt onze contactadressen achteraan in deze brochure.

Kinderen en rouw

Ook kinderen rouwen, zelfs zeer jonge kinderen, maar op hun eigen manier. Zij ervaren dezelfde soort emoties als volwassenen, maar gaan er anders mee om en uiten het anders. Kinderen verdragen intense gevoelens slechts beperkte tijd. Zij zoeken afleiding en doseren op die manier als het ware de pijn van het verlies.

Kinderen reageren ook elk op hun eigen manier. Sommige kinderen vertonen boos of agressief gedrag. Anderen gaan zich eerder braaf en aangepast gedragen of trekken zich in zichzelf terug. Een terugvallen naar een vroegere ontwikkelingsfase komt ook vaak voor. 's Nachts moet opeens het licht op de gang weer aan of wil het kind bij de ouder in bed slapen en raakt het in paniek als de ouder even weggaat.

Het is moeilijk voor een kind om gevoelens na een verlies te benoemen en uit te leggen. Zij uiten zich eerder fysiek, bijvoorbeeld via pijn of slaapklachten of in beweeglijkheid of onrust.

Een kind heeft vooral nood aan structuur en houvast. Daarom zal een kind in een eerste tijd trachten zo gewoon mogelijk te doen, alsof er niets gebeurd is. Een kind probeert ook zijn ouders te ontzien en niet te belasten met eigen emoties.

Een kind moet de gelegenheid krijgen om gevoelens te uiten wanneer het daar behoefte aan heeft en om vragen te stellen waarop het een eerlijk antwoord krijgt. Ook kinderen hebben behoefte aan een begrijpelijk verhaal over de gebeurtenissen rond het overlijden. Bij gebrek aan informatie zal het kind de open plekken met zijn fantasie gaan inkleuren. Vandaar het belang dat kinderen ook de kans krijgen om afscheid te nemen en de overledene te groeten. Het is best om kinderen ook te laten deelnemen aan de uitvaart.

Bij verliessituaties hebben kinderen vooral nood aan aandacht, liefde en veiligheid.

Tot slot geven we hier enkele tips voor de verschillende leeftijden:

Een kind dat **jonger is dan drie jaar**, begrijpt nog niet wat 'dood' is. Je kan het wel proberen uit te leggen dat wie dood is niet meer kan voelen, maar dat ziek zijn niet betekent dat je altijd doodgaat.

3-5 jarigen reageren vaak op een groot verlies met woede, agressie en regressief (duimzuigen, bedplassen) of destructief gedrag, kleine lichamelijke kwaaltjes of concentratieproblemen. Zorg voor een veilige, vertrouwde omgeving, voor een sfeer van geborgenheid en warm lichamenlijk contact.

Ook **6-9 jarigen** hebben vooral een sfeer van geborgenheid en veiligheid nodig. Het ergste wat een kind in rouw kan overkomen, is dat het zich verlaten voelt en 'helemaal alleen' met zijn verdriet. Wees nabij en laat het kind zijn gevoelens verwoorden.

Bij **10-12 jarigen** is hun begrip over de dood vaak gevormd over wat ze op tv zien. Kinderen van deze leeftijd kunnen soms heel nuchter tegenover de dood staan: ze doen alsof er niets aan de hand is. Ze proberen op die manier hun verdriet te onderdrukken. Laat hen voelen dat ze hun verdriet best mogen tonen.

13-18 jarigen hebben nood aan privacy en contact met leeftijdsgenoten. Neem het hen niet kwalijk als ze, zelfs kort na de dood van een ouder, willen fuiven of op stap gaan met vrienden. Belast een adolescent zeker niet door hem als vervanger van vader, moeder of echtgenoot te zien.

Bijlagen

Diverse instellingen

Naast de financiële instelling(en) dienen ook verschillende andere instellingen te worden aangeschreven in de weken na het overlijden. Dit om hetzij de naam van de titularis te wijzigen, hetzij het adres, hetzij beide. Voorbeelden van te contacteren instellingen zijn:

Instelling	Naam	Klant Nr of contract Nr	Adres	Telefoon
Water				
Gas				
Elektriciteit				
Telefoon				
Gsm				
Internet				
Kabeldistributie				
Gemeentehuis/ Provincie				
Notaris				
Werkgever				
Kinderbijslagfonds				
Vakorganisatie				
Wegenhulp				
(Clubs, andere, ...)				
Sociale woningmaatschappij				
Verhuurder				

FINANCIËLE-, KREDIET- (banken, financiële instellingen, spaarrekeningen, effectenrekeningen, kredietkaarten, kluizen, leningen, pensioensparen) en VERZEKERINGSINSTELLINGEN (levensverzekering, autoverzekering, familiale verzekering, verzekering pensioensparen, verzekering huispersoneel, brand–diefstal verzekering, hospitalisatieverzekering, schuld-saldoverzekering (lening), bijstandsverzekering ...)

Verzekeringstype	Naam bank of makelaar of verzekeringsmaatschappij	Rekeningnummer Kaartnummer Kluisnummer Klantnummer Contractnummer	Adres van het agentschap	Telefoon

Bij het overlijden navraag doen in hoeverre deze instellingen een ongevalverzekering hebben afgesloten ten voordele van hun leden.

Nuttige adressen

DIENSTEN SLACHTOFFERHULP

Overkoepelende organisatie
Steunpunt Algemeen Welzijnswerk
Diksmuidelaan 36a - 2600 BERCHEM
☎ 03/366.15.40
✉ post@steunpunt.be
www.steunpunt.be

WERKGROEP VERDER

Voor nabestaanden na zelfdoding
Nico De Fauw/CGG PassAnt Halle
Beertsestraat 21 - 1500 HALLE
☎ 02/361.21.28
✉ werkgroepverder@skynet.be
www.werkgroepverder.be

TREFPUNT ZELFHULP vzw

Voor adressen zelfhulpgroepen
E.Van Evenstraat 2c - 3000 LEUVEN
☎ 016/23.65.07
✉ trefpunt.zelfhulp@soc.kuleuven.be
www.zelfhulp.be

NEDERLANDSTALIGE VERENIGING VOOR WEDUWEN EN WEDUWNAARS

Organisatie van ontmoetings- en ontspanningsdagen in elke Vlaamse provincie + driemaandelijks tijdschrift
Info: Frans Dedrie
Ichtegemstraat 144 - 8680 KOEKELARE
☎ 051/58.08.85
✉ fransdedrie@telenet.be

VORMINGSWERK VOOR WEDUWEN

Lotgenotencontact
Nationaal secretariaat V.V.W.
Vestingstraat 69 Box 12 - 8310 BRUGGE
☎ 050/37.04.58
✉ vvw@belgacom.be

ROUWZORG VLAANDEREN

✉ info@rouwzorgvlaanderen.be
www.rouwzorgvlaanderen.be

MISSING YOU

Voor jongeren vanaf + 12 jaar
Info: Katelijne Van Gramberen
☎ 016/46.23.43
✉ katelijne@missingyou.be
www.missingyou.be

OUDERS VAN EEN OVERLEDEN KIND vzw

Info: Christine Langouche
Nieuwstraat 41 - 3360 KORBEEK-LO
☎ 016/89.07.56
✉ info@ovok.be
www.ovok.be

MET LEGE HANDEN

Voor ouders van een overleden baby
Info: Gaston en Katlijn Eysermans-Vuerstaek
Rustoordlaan 4 - 3010 KESSEL-LO
☎ 016/26.00.55
✉ info@metlegehanden.be
www.metlegehanden.be

OUDERS VAN VERONGELUKTE KINDEREN vzw (O.V.K.)

Léon Theodorstraat 85 - 1090 BRUSSEL
☎ 02/427.75.00
✉ info@ovk.be
www.ovk.be

PENSIOENDIENST VOOR DE OVERHEIDSSECTOR

Victor Hortaplein, 40 – Bus 30
1060 Brussel
☎ 02/558.60.00
✉ info@pdos.fgov.be
www.pdos.be

RIJKSDIENST VOOR PENSIOENEN

Zuidertoren
1060 Brussel
☎ 02/529 30 02
✉ info@rvponp.fgov.be
www.onprvp.fgov.be

NATIONALE VERENIGING VAN DE INVALIDEN VAN HET LEGER (NVIL)

Hoofdzetel: Kwartier Koningin Astrid - Blok R
Bruynstraat 1
1120 Brussel
☎ 02/ 264.50.84
Fax: 02/264.50.85
✉ +NOH-ANIA-NVIL@mil.be
<http://users.telenet.be/ANIA-NIVIL/>

HRP-R/Pec (Defensiestaf – Divisie Beleidsvoor- bereiding – Sectie Reglementering – Ondersec- tie Geldelijke reglementering)

Kwartier Koningin Astrid
Bruynstraat 1
1120 Brussel
☎ 02/264.58.26
Fax: 02/264.58.11
✉ BIP@mil.be

JMLITIG-CLAIMS (Algemene Directie Juridische Steun en Bemiddeling)

Kwartier Koningin Elisabeth
Eversestraat 1
1140 Evere
☎ 02/701.41.23 of 69.48

OMBUDSDIENST PENSIOENEN

WTC III
Simon Bolivarlaan 30 – Bus 5
1000 Brussel
☎ 02/274.19.80
Fax: 02/274.19.99
✉ klacht@ombudsmanpensioenen.be
www.ombudsmanpensioenen.be

CENTRALE DIENST voor VASTE UITGAVEN (CDVU)

Federale Overheidssector Financiën
Administratie van de Thesaurie
CDVU – Maandelijkse Pensioenen
Kunstlaan 30, 1040 Brussel
☎ 02/572.57.11
Fax: 02/579.58.51
✉ cdvupensioenen.thesaurie@minfin.fed.be
www.cdvupensioenen.fgov.be

HRG-A/N (Defensiestaf – Divisie Personeel – Sectie administratieve expertise – Ondersectie Notariaat)

Kwartier Koningin Astrid
Bruynstraat 1
1120 Brussel
☎ 02/264.63.39
Fax: 02/264.63.56
✉ dghr.hrgan@mil.be

HRP-R/Soc (Defensiestaf – Divisie Beleidsvoor- bereiding – Sectie Reglementering – Ondersec- tie Sociale reglementering)

Kwartier Koningin Astrid
Bruynstraat 1
1120 Brussel
☎ 02/264.58.37 of 38
Fax: 02/264.58.11
✉ SIS@mil.be

BFA-R (Algemene Directie Budget en Financiën)

Rue des Passages 16
Kwartier Koningin Elisabeth
Eversestraat 1
1140 Evere
☎ 02/701.51.27

IV-NIOOO

Instituut voor Veteranen-Nationaal Instituut voor Oorlogs-
invaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers
Regentlaan 45 – 46
1000 Brussel
☎ 02/227.63.00
✉ info@warveterans.be
www.vetera.be

De Centrale Dienst voor Sociale en Culturele Actie Sociale Dienst Defensie

www.mil.be/cdsca-ocasc

✉ ssd@cdsca.be

Openingsuren: 9 u. tot 12 u. vrij spreekuur – namiddag op afspraak

Antenne ANTWERPEN

Provinciecommando Antwerpen

Belgiëlei 117

2018 Antwerpen

☎ 03/285.74.34

Enkel permanentie op dinsdag van 10 tot 12 u

BRUGGE

Marinekazerne LTZ BILLET

Brieverweg 63 B

8310 Sint-Kruis Brugge

☎ 050/36.62.90

✉ ssdbrugge@cdsca.be

Antenne GENT

Kwartier Leopoldskazerne

G. De Crayerstraat 2 (Blok A – lokaal A22)

9000 Gent

Enkel dinsdag- en donderdagvoormiddag

☎ 09/267.36.96

NEDER-OVER-HEEMBEEK

Kwartier Koningin Astrid Blok R

Bruynstraat 1

1120 Brussel

☎ 02/264.63.98

✉ ssdnoh@cdsca.be

Vanaf 01/09/11

Kwartier Maj. Housiau - Blok B8

Martelarenstraat 181

1800 Peutie

☎ 02/755.48.81

LEOPOLDSBURG

Leopold II-laan

3970 Leopoldsburg

☎ 011/39.55.19

✉ ssdleopoldsburg@cdsca.be

Antenne LIEGE

Rue St Laurent 79

4000 Liège

☎ 04/222.97.61

✉ antenneliege@ocasc.be

Maandag en woensdag op afspraak

De andere dagen de normale openingsuren

MARCHE – EN – FAMENNE

Camp Roi Albert – bloc L1

Route de Liège 65

6900 Marche-en-Famenne

☎ 084/24.61.74

✉ ssdmarche@ocasc.be

Antenne MONS

Rue des Passages 16

7000 Mons

☎ 065/35.34.24

✉ antennemons@ocasc.be

Dinsdag en vrijdag op afspraak

De andere dagen de normale openingsuren

NAMUR

Quartier Plaine de Belgrade

Chemin de la Plaine 1

5001 Namur

☎ 081/72.84.62

✉ ssdnamur@ocasc.be

Belangrijke adressen

Naam:

Adres:

Gemeente:

☎ GSM:

✉:

Naam:

Adres:

Gemeente:

☎ GSM:

✉:

Naam:

Adres:

Gemeente:

☎ GSM:

✉:

Naam:

Adres:

Gemeente:

☎ GSM:

✉:

*“Ik wens niet
mijn leven te bouwen
rondom jou,
maar ik wens
jou op te nemen
in het gebouw van mijn leven.”*